

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Sžo/37/2014
Identifikačné číslo spisu:	1013201882
Dátum vydania rozhodnutia:	24.09.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1013201882.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci navrhovateľa Bc. Ing. D. G., bytom v R., Ul. T. č. XX, proti odporcovi Centru právnej pomoci, Kancelária Bratislava, so sídlom v Bratislave, Nám. Slobody 12, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu z 30. septembra 2013, sp. zn. 7479/2013, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 19. februára 2014, č. k. 9Sp/88/2013-23, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 19. februára 2014, č. k. 9Sp/88/2013-23 m e n í tak, že napadnuté rozhodnutie odporcu z 30. septembra 2013, sp. zn. 7479/2013 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Žalobcovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 19. februára 2014, č. k. 9Sp/88/2013-23 potvrdil rozhodnutie odporcu z 30. septembra 2013, sp. zn. 7479/2013, ktorým odporca nepriznal navrhovateľovi nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi (ďalej len „zákon o bezplatnej právnej pomoci“ alebo „ZBPP“) z dôvodu, že vo veci nemožno vylúčiť zrejmu bezúspešnosť sporu, čím žiadateľ nespĺnil jednu z troch kumulatívnych podmienok pre priznanie nároku na právnu pomoc.

Krajský súd poukázal na to, že navrhovateľ žiadal od odporcu priznanie nároku na bezplatnú právnu pomoc v dovolacom konaní proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. júna 2013, sp. zn. 18CoE 188/2013, ktorým odvolací súd odvolanie navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I z 13. novembra 2012, sp. zn. 1Er 1290/2013 odmietol z dôvodu jeho neprípustnosti podľa § 218 ods. 1, písm. c/ OSP, lebo odvolanie je prípustné len proti rozhodnutiu, ktorým sa námietkam vyhovel (§ 50 ods. 4 Exekučného poriadku, § 202 ods. 2 OSP). Stotožnil sa s názorom odporcu o zrejmej bezúspešnosti sporu, v dôsledku čoho navrhovateľ nespĺňa jednu z troch kumulatívnych podmienok pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci. Proti negatívnemu rozhodnutiu exekučného súdu

odvolanie nie je v zmysle § 202 ods. 2 OSP v spojení s § 50 ods. 4 Exekučného poriadku prípustné. Navrhovateľ tak podľa názoru krajského súdu celkom bezdôvodne mieni dovolaním napadnúť uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania z dôvodu jeho neprípustnosti. Taktiež podľa jeho názoru z administratívneho spisu odporcu a ani z návrhu nemožno vyvodíť danosť dôvodov v zmysle § 237 OSP.

O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 250l ods. 2, § 250k OSP a účastníkom konania ich náhradu nepriznal, keď navrhovateľ v konaní nebol úspešný a odporca si náhradu trov neuplatnil.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie a žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby rozsudok krajského súdu zmenil a napadnuté rozhodnutie odporcu zrušil a vec vrátil odporcovi na ďalšie konanie. Namietal, že sa súd prvého stupňa žiadnym spôsobom nevysporiadal s námietkou obsiahnutou v časti I. návrhu (odvolania). Poukázal, že podrobne svoju právnu úvahu zdôvodnil, avšak súd prvého stupňa sa touto jeho úvahou vôbec nezaoberal, čím porušil právo navrhovateľa na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, a takýmto postupom odňal navrhovateľovi možnosť konať pred súdom, čo je odvolací dôvod v zmysle ust. § 205 ods. 2 písm. a/ OSP v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ OSP. Ďalej sa podľa jeho názoru súd prvého stupňa žiadnym spôsobom nevysporiadal ani s jeho právne relevantnými námietkami, uvedenými v časti III. jeho návrhu (odvolania) a taktiež sa nevysporiadal ani s námietkami uvedenými v časti IV. jeho návrhu.

Podľa názoru navrhovateľa krajský súd tiež nesprávne právne posúdil naplnenie podmienky zrejmej bezúspešnosti sporu, lebo pre nenaplnenie požiadavky ust. § 6 ods. 1 písm. b/ zákona o bezplatnej právnej pomoci nestačí pochybnosť odporcu o tom, že nie je možné vylúčiť zrejmu bezúspešnosť sporu. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. októbra 2013, sp. zn. 5Sžo 55/2013, podľa ktorého pre nenaplnenie požiadavky ust. § 6 ods. 1 písm. b/ zákona o bezplatnej právnej pomoci nestačí, že zrejmu bezúspešnosť nemožno vylúčiť, ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť sporu žiadateľa bola tak jednoznačná, že je zrejma už na základe zbežného posúdenia veci. V opačnom prípade ide len o možnú bezúspešnosť sporu, ktorá nevyklučuje žiadateľa z nároku na poskytovanie právnej pomoci podľa cit. zákona. Navrhovateľ namietal, že na podporu oprávnenosti ním podanej žiadosti o poskytnutie právnej pomoci citoval právny názor vyjadrený v komentári Exekučného poriadku. Záverom poukázal na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvedený v rozsudku z 31. októbra 2013, sp. zn. 5Sžo 55/2013, podľa ktorého v konaniach, v ktorých zákon ukladá súdu z úradnej povinnosti zisťovať skutočnosti potrebné pre zistenie skutkového stavu, resp. tiež vykonať dokazovanie nad rozsah návrhov účastníkov konania (§ 120 ods. 2 OSP, § 242 ods. 1 OSP), je zrejma bezúspešnosť, osobitne tak, ako je zadefinovaná v § 8 zákona o bezplatnej právnej pomoci povahou veci vylúčená.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny. Uviedol, že pri posudzovaní nároku na poskytnutie právnej pomoci postupoval s prihliadnutím na jednoznačné a zrozumiteľné zákonné ustanovenia § 50 ods. 4 Exekučného poriadku a § 202 ods. 2 a § 218 ods. 1 OSP, ktoré definujú za akých podmienok, a proti akým rozhodnutiam súdov zákon pripúšťa podať odvolanie ako opravný prostriedok. V uvedenom prípade zákon priamo stanovuje, že proti uzneseniu o zamietnutí námietok nie je možné podať odvolanie ako opravný prostriedok, o čom bol navrhovateľ aj zákonne poučený priamo v uznesení Okresného súdu Bratislava I z 13. novembra 2012, sp. zn. 1 Er/1290/2012, ktorým boli zamietnuté námietky povinného proti upovedomeniu o začatí exekúcie. Aj napriek uvedenému navrhovateľ zastúpený odporcom podal voči uzneseniu odvolanie na Krajský súd v Bratislave, ktorý však toto odvolanie uznesením z 28. júna 2013, sp. zn. 18CoE/188/2013 odmietol ako neprípustné, s odkazom na vyššie citované zákonné ustanovenia. Vzhľadom na to, že uznesením Krajského súdu v Bratislave z 28. júna 2013, č. k. 18CoE/188/2013-62 bolo odmietnuté odvolanie podané Centrom, ktoré v danom čase zastupovalo navrhovateľa, predmetná vec, s ktorou sa navrhovateľ na Centrum obrátil sa stala právoplatne skončenou. Podľa názoru odporcu v prípade podania dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku proti už právoplatnému rozhodnutiu prostredníctvom Centra, je potrebné podať novú žiadosť spolu s predloženými dokladmi preukazujúcimi tvrdenia a skutočnosti uvádzané žiadateľom, v ktorej sa opätovne bude posudzovať kumulatívne splnenie

podmienok na poskytnutie právnej pomoci v súlade s ustanoveniami zákona o bezplatnej právnej pomoci.

Odporca ďalej poukázal na to, že 16. decembra 2013 mu bolo doručené rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave z 8. novembra 2013, č. k. 9Sp 49/2013-21, ktorým súd potvrdil rozhodnutie odporcu o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci, v ktorom navrhovateľ opätovne žiadal o poskytnutie právnej pomoci v dovolacom konaní proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 3. apríla 2013, č. k. 15CoE 86/2013- 84. Uvedeným rozhodnutím odvolací súd odvolanie navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I zo 14. júna 2012, č. k. 2Er 677/2011-57 v časti zamietnutia námietok proti upovedomeniu o začatí exekúcie a v časti nepovolenia odkladu exekúcie odmietol z dôvodu jeho neprípustnosti. Odporca tiež poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. októbra 2013, sp. zn. 5Sžo/55/2013. Na základe uvedených skutočností odporca dospel k záveru, že v prípade navrhovateľa (ktorý žiadal o poskytnutie právnej pomoci vo veci spísania a podania dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, ktorým bolo odmietnuté odvolanie ako neprípustné), je zrejmé, že bezúspešnosť sporu jednoznačná a navrhovateľovi nemohol byť priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci prostredníctvom odporcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa treba vyhovieť.

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Podľa ustanovení tretej hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov (§ 250l ods. 1 OSP).

Podľa § 250l ods. 2 OSP pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Podľa § 250ja ods. 7 OSP ak Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhoduje ako odvolací súd v obdobnej veci, aká už bola predmetom konania pred odvolacím súdom, môže v odôvodnení poukázať už len na podobné rozhodnutie, ktorého celý text v odôvodnení uvedie.

Predmetom súdneho prieskumu podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku bolo rozhodnutie odporcu o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona o bezplatnej právnej pomoci z dôvodu, že vo veci nemožno vylúčiť zrejmu bezúspešnosť sporu. Navrhovateľ žiadal od odporcu priznanie nároku na bezplatnú právnu pomoc v exekučnej veci v dovolacom konaní a pre spísanie dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. júna 2013, sp. zn. 18CoE 188/2013, ktorým odvolací súd odvolanie navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I z 13. novembra 2012, sp. zn. 1Er 1290/2013 odmietol z dôvodu jeho neprípustnosti podľa § 218 ods. 1, písm. c/ OSP.

Krajský súd sa v podstate stotožnil s názorom odporcu o zrejmej bezúspešnosti sporu, v dôsledku čoho navrhovateľ nespĺňa jednu z troch kumulatívnych podmienok pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že v konaní vedenom tunajším súdom pod sp. zn. 5Sžo/11/2014, v ktorom boli účastníci identickí ako v prejednávanom prípade, bolo taktiež predmetom prieskumu rozhodnutie odporcu o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci v dovolacom konaní v exekučnej veci. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 27. júna 2014, sp. zn. 5Sžo/11/2014 zmenil rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 8. novembra 2013, č. k. 9Sp/49/2013-21 tak, že rozhodnutie odporcu z 19. júna 2013, sp. zn. 5656/2013 zrušil a vec vrátil odporcovi na ďalšie konanie.

Najvyšší súd teda v danom prípade rozhoduje ako súd odvolací v obdobnej veci aká už bola predmetom konania pred odvolacím súdom, a preto poukazuje na dôvody uvedené v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2014, sp. zn. 5Sžo/11/2014, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožňuje a zároveň v súlade s ustanovením § 250a ods. 7 v spojení s § 250l ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku uvádza text jeho odôvodnenia nasledovne:

„Pojem zrejmej bezúspešnosti v spore bol v našom právnom poriadku pôvodne obsiahnutý len v § 138 ods. 1 OSP v súvislosti s posudzovaním návrhu účastníka konania o oslobodení od platenia súdnych poplatkov, keď OSP pre priznanie oslobodenia odplatenia súdnych poplatkov vylučuje zrejme bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie práva. Občiansky súdny poriadok však konkrétne neupravuje, čo je potrebné pod týmto pojmom rozumieť. Zákon o bezplatnej právnej pomoci príkladmo uvádza, načo je potrebné prihliadať pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu, keďže jednou z podmienok pre priznanie tohto nároku je, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu. Pri aplikácii § 138 OSP všeobecné súdy judikovali, že o zrejmu bezúspešnosť sa jedná najmä vtedy, ak už zo skutkových tvrdení žiadateľa je nepochybné, že mu vo veci nemôže byť vyhovené.

V prejednávanej veci žiadal navrhovateľ v správnom konaní vedenom u odporcu priznanie nároku na právnu pomoc v exekučnej veci vedenej Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 2Er/677/2011, konkrétne vo veci dovolania voči uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2013, sp. zn. 15CoE/86/2012, ktorým Krajský súd v Bratislave odmietol odvolanie navrhovateľa (v tamtojšej veci povinného) proti uzneseniu Okresnom súde Bratislava I zo 14. júna 2012, sp. zn. 2Er/677/2011 o zamietnutí námietok navrhovateľa ako povinného voči exekúcii.

Krajský súd dospel v zásade k totožným právnym záverom ako odporca, keď skonštatoval, že nie je možné vylúčiť zrejmu bezúspešnosť sporu v zmysle § 8 zákona o bezplatnej právnej pomoci.

Podmienky prípustnosti dovolania voči rozsudku upravuje Občiansky súdny poriadok v § 236, § 237 a § 239. Platí pritom, že aj keď nie je dovolanie voči uzneseniu prípustné podľa § 239 OSP, musí súd skúmať, či dovolaním napadnuté rozhodnutie nie je zaťažené niektorou z vád podľa § 237 OSP. Prípustnosť dovolania podľa § 237 OSP nie je daná tvrdením dovolateľa, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou z vád v tomto ustanovení uvedenou, ale je prípustné len vtedy, ak rozhodnutie skutočne takouto vadou aj trpí. Ak odvolací súd zistí, že rozhodnutie nie je niektorou z uvedených vád postihnuté, dovolanie odmietne, nakoľko smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

Existenciu vád uvedených v § 237 OSP skúma a na ne prihliada odvolací súd nielen na námietku dovolateľa, ale z úradnej povinnosti bez zreteľa na to, či dovolateľ existenciu vady tvrdil alebo netvrdil. Ak zistí, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí takouto vadou, toto rozhodnutie zruší.

V konaniach, v ktorých zákon ukladá súdu z úradnej povinnosti skúmať skutočnosti potrebné pre zistenie skutkového stavu, resp. tiež vykonať dokazovanie nad rozsah návrhov účastníkov konania (§ 120 ods. 2 OSP), je totiž zrejma bezúspešnosť, osobitne tak, ako je zadefinovaná v § 8 zákona o bezplatnej právnej pomoci, povahou veci vylúčená. Ide totiž o konania v tak citlivých veciach, že zákonodarca považoval za potrebné poskytnúť účastníkom širšiu ochranu ich práv tým, že uložil súdu povinnosť aktívne zisťovať skutočnosti a dôkazné prostriedky nad rámec návrhov účastníkov, ktorí by inak, napríklad z dôvodu neznalosti práva alebo faktickej či právnej nemožnosti určitý dôkaz obstaráť, boli na svojich právach a právom chránených záujmoch poškodení.

Najvyšší súd považuje za potrebné dodať, že pre nenaplnenie požiadavky § 6 ods. 1 písm. b/ zákona o bezplatnej právnej pomoci nestačí, že zrejmú bezúspešnosť sporu nemožno vylúčiť, ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť sporu žiadateľa bola tak jednoznačná, že je zrejmá už na základe zbežného posúdenia veci. V opačnom prípade ide len o možnú bezúspešnosť sporu, ktorá osebe nevyklučuje žiadateľa z nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona o bezplatnej právnej pomoci.

Treba mať na zreteli, že rozhodovanie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona o bezplatnej právnej pomoci predstavuje obmedzenie práva na súdnu a inú právnu pomoc garantovaného ústavou, preto je nanajvýš nutné brať do úvahy čl. 13 ústavy tak, aby do tohto práva bolo zasiahnuté skutočne len v nevyhnutnej miere a vždy v súlade so zákonom."

Vzhľadom na uvedené, odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporcu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom krajský súd sa s ním stotožnil, a preto rozsudok krajského súdu zmenil, napadnuté rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250ja ods. 3 v spojení s § 250l ods. 2 OSP .

V novom konaní odporca opätovne posúdi žiadosť navrhovateľa z hľadiska splnenia podmienok ustanovených v § 6 ods. 1 zákona o bezplatnej právnej pomoci, pričom vo vzťahu k zisťovaniu zrejmej bezúspešnosti je viazaný právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v tomto rozsudku (§ 250r OSP).

O trovách konania rozhodol najvyšší súd podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods.1,2 OSP, s § 250l ods. 2, s § 246c ods.1 a s § 151 ods.2 OSP. Keďže úspešný navrhovateľ trovy konania v lehote nevyčísľil, najvyšší súd mu nemohol priznať ich náhradu.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.